

Poznámky pre učiteľa

7. augusta 2026

(Text preložený pomocou automatického prekladača)

Časť I: Prehľad

Kľúčový text: 1Kor 14,1

Hlavné zameranie štúdia: 1. Korinťanom 12.

Úvod

Predstavte si orchester vo veľkej koncertnej sále, ktorý sa chystá zahájiť vystúpenie. Hudobníci ladia svoje nástroje a dirigent dvíha taktovku. Hudobníci začínajú hrať na svoje rozmanité nástroje. Husle, violončelá, trúbky, flauty, bubny a ďalšie nástroje spoločne pod vedením dirigenta vytvárajú nádhernú hudbu.

Teraz si predstavte, že by huslista náhle povedal: „Nechcem hrať, pretože nehrám na trúbku. Môj part nie je dôležitý.“ Alebo čo keby sa bubeník rozhodl tlčiť do bubnov alebo biť do činelov čo najhlučnejšie a prehlušil by všetky ostatné nástroje? Nádherná harmónia by sa premenila na chaos!

V orchestri nie je žiadny nástroj zbytočný. Každý hudobník prispieva k majstrovskému dielu. Hudobníci však musia spolupracovať. Ak jeden človek odmietne hrať, hudba tým utrpí. Hudobníci nehrajú sami pre seba. Riadia sa pokynmi dirigenta, aby vytvorili niečo väčšie, než sú oni sami.

V 12. kapitole 1. Korinťanom používa Pavol inú metaforu, aby zdôraznil rovnakú pravdu. V cirkvi dostal každý veriaci iný duchovný dar. Niektoré dary sú viditeľnejšie, iné pôsobia ticho v pozadí, ale každý z nich je nevyhnutný.

Témy lekcie

Lekcia tohto týždňa zdôrazňuje tri dôležité témy:

1. Najdôležitejšie veci na prvom mieste. Nech už sú naše dary alebo služba akékoľvek, sme povolaní zamerať sa na Ježišovi ako na svojho Spasiteľa, Lekára a v konečnom dôsledku ako na Toho, kto nás vybavuje na službu ostatným (1Kor 12,1–3).

2. Jeden Duch, mnoho darov. Pavol pripomína svojim čitateľom, že všetky dary majú nakoniec rovnaký pôvod, lebo je to sám Boh, kto zmocňuje svoju cirkev týmito darmi, aby žehnala svetu a oslovovala ho (1Kor 12,4–11).

3. Jedno telo, mnoho údov. Pavol zavádza metaforu tela, aby ilustroval rozmanitosť darov v cirkvi, a vyzýva svojich čitateľov, aby neprestávali vnímať celkový obraz (1Kor 12,12–31).

Časť II: Komentár

1. Historické pozadie 1. Korinťanom 12: V Korinte prvého storočia boli mystické zážitky, ako je proroctvo a extatická reč, v gréckych a rímskych náboženstvách bežné. Tieto zážitky boli často spájané s božským posadnutím, tajomnými kultmi a veštiarňami. Vo veštiarni v Delfách, jednom z najslávnejších náboženských miest v Grécku, pôsobila kňažka (Pýthia), ktorá upadala do stavu vytrženia, v ktorom bola podľa vtedajšej viery posadená gréckym bohom Apollónom. V tomto stave vyslovovala extatické, kryptické posolstvá. Tieto posolstvá potom interpretovali kňazi. Iné chrámy, ako napríklad veštiareň v Dodóne, mali tiež prorocké praktiky, pri ktorých kňazi alebo kňažky prijímali božské posolstvá prostredníctvom prírodných znamení (vietor, šumenie listov atď.). Takáto extatická reč bola považovaná za znamenie božskej priazne a vhladu, podobne ako niektorí Korinťania vnímali hovorenie jazykmi.

Mystické kultové spoločenstvá, ako boli kulty Dionýza (Bacha), Kybely a Isis, zahŕňali rituály, hudbu a zbesilé uctievanie, ktoré často viedli k stavom vytrženia, emocionálnemu vyvrcholeniu a domnejšej komunikácii s bohmi. V dionýzskom kulte sa uctievači oddávali extatickému tancu a spevu v presvedčení, že sú naplnení prítomnosťou boha. Niektorí bádatelia naznačujú, že niektorí korintskí kresťania, ovplyvnení týmito tradíciami, mohli spájať duchovné dary, ako je hovorenie jazykmi a proroctvo, s podobnými extatickými zážitkami. Toto nastavenie mysle pravdepodobne prispelo k rozdeleniu v korintskom zbore, pretože niektorí veriaci sa na základe svojich darov radili k viac „duchovným“. Pavol sa stavia proti tejto predstave a zdôrazňuje, že všetky dary pochádzajú od toho istého Ducha (1Kor 12,4–11) a sú určené pre prospech celej cirkvi, nie pre osobné postavenie.

2. Najdôležitejšie veci na prvom mieste: Pavol uvádza novú tému v 1. Korinťanom 12,1 slovným spojením „o duchovných daroch potom...“ (porov. 1Kor 12,1). Podobné ukazovatele novej témy možno nájsť v 1. Korinťanom 7,1.25; 1. Korinťanom 8,1 a 1. Korinťanom 16,1.12. Grécke slovo *pneumatikón* je prídavné meno v množnom čísle, ktoré znamená „duchovné“, a môže označovať buď „duchovné veci“, alebo „duchovné osoby“. Apoštol má obavy o členov korintského zboru a ich jednostranné sebavnímanie ako „duchovných“ (1Kor 14,37). „Existovalo nebezpečenstvo – a v niektorých prípadoch aj realita –, že si ľudia nárokovali vyšší duchovný status v rámci komunity, čo medzi veriacimi vytváralo nerovnosť. Pavol tento typ mentality odmietol.“ – „1 Corinthians“, in *Andrews Bible Commentary*, ed. Ángel Manuel Rodríguez et al. (Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022), s. 1642. Namiesto toho, aby sa Pavol sústredil na dary, pripomína svojim poslucháčom, že by sa mali radovať, keď ich Boží Duch usvedčuje k vyznaniu Ježiša ako Spasiteľa (1Kor 12,3). Nikto, kto je skutočne vedený Duchom, nemôže Ježiša preklínať. V tomto zmysle sú všetci veriaci „duchovní“ na základe základného kresťanského vyznania, že Ježiš je Pán.

3. Jeden Duch, mnoho darov: Predtým než sa Pavol podrobnejšie zaoberá jednotlivými duchovnými darmi, uvádza v 1. Korinťanom 12,4–6 vyhlásenie, ktoré zahŕňa všetky osoby Božstva. Zdôrazňuje rozmanitosť darov udeľovaných Duchom, rozmanitosť služieb udeľovaných Pánom (t. j. Ježišom) a rozmanitosť pôsobenia, ktorá vychádza od „toho istého Boha, ktorý pôsobí všetko vo všetkých“ (1Kor 12,6). Tu uvedené poradie je teda Duch–Syn–Otec. Jednota Božstva sa tak stáva vzorom alebo príkladom, podľa ktorého sa často rozdelený korintský zbor mohol pomeriavať.

Pavol pripomína svojim čitateľom, že prvým darom, ktorý Boh dáva všetkým veriacim, je vyznanie viery, že „Ježiš je Pán“ (1Kor 12,2.3). Toto presvedčenie je v súlade s Ježišovým výrokom v Jánovi 6,44: „Nikto nemôže prísť ku mne, ak ho nepritiahne Otec, ktorý ma poslal.“ Aj keď máme slobodu voľby, musíme byť priťahovaní Duchom (alebo Otcom), aby sme urobili prvý krok viery smerom k Ježišovi.

Pavol potom pokračuje v popise rozmanitosti duchovných darov, služieb a činností v kresťanskom spoločenstve (1Kor 12,4–11). „Pavol vysvetľuje, že dary Ducha Svätého sú dávane pre prospech celej cirkvi (12,7).“ – „1 Corinthians“, in *Andrews Bible Commentary*, s. 1642. Dary teda nie sú známkou duchovného majstrovstva alebo nadradenosti, ale prejavy Božej milosti, ktoré nás zmocňujú k tomu, aby sme slúžili jeden druhému a tiež svetu okolo nás. Rôznorodosť darov popísaných v tejto kapitole (vrátane duchovných prejavov múdrosti a poznania, darov uzdravovania alebo konania divov, prorockej reči, rozlišovania duchov, jazykov a ďalších) je daná na požehnanie spoločenstva veriacich. Žiadny z darov by nemal byť považovaný za vyšší alebo dôležitejší než ostatné.

4. Telo Kristovo – radikálna myšlienka: Pavlova metafora cirkvi ako tela (1Kor 12,12–27) bola protikultúrna. V rímskej spoločnosti boli spoločenské triedy a postavenie pevne dané, pričom bohatí a mocní boli na samom vrchole. Predstava, že každý člen cirkvi – bohatý alebo chudobný, otrok alebo slobodný, muž alebo žena – má rovnakú hodnotu, bola revolučná. Pavol zdôrazňuje, že v Kristovi sú všetci veriaci navzájom prepojení a musia si prejavovať úctu, pričom odmieta svetskú hierarchiu.

Ako poznamenáva novozmluvný badateľ Jason Staples: „Pavol posúva tento obraz o krok ďalej, než je jeho obvyklý metaforický alebo analogický zmysel. Pre apoštola nie je ‚telo Kristovo‘ len metaforou pre jednotlivcov zjednotených vierou v Ježiša, ale ontologickou a vzťahovou realitou, v ktorej sa ľudia prijímajúci ‚Ducha Kristovho‘ (Rim 8,9) začleňujú do samotného Krista. Veriaci sa skutočne stávajú ‚telom Kristovým‘ tým, že sú ‚v jednom Duchu pokrstení v jedno telo‘ (1Kor 12,13).“ – Staples, „Body of Christ“, in *Dictionary of Paul and His Letters* (Downers Grove, IL: IVP Academic, 2023), s. 83.

Použitie metafory tela podčiarkuje jednotu spoločenstva, ale tiež jednotu cirkvi s jej Pánom – najmä vo svetle skutočnosti, že Kristus je hlavou tela (Kol 1,18; Ef 4,15). V tomto zmysle nie je telo primárne telom veriacich, ale telom Kristovým; to znamená, že hlavným zameraním tejto metafory je jednota veriacich s Kristom.

Ako Pavol v tejto kapitole popisuje, znamená to, že etnické, rodové a sociálne rozdiely sú pre začlenenie do Kristovho tela nepodstatné. Táto myšlienka bola nielen protikultúrna, ale aj podvratná a nebezpečná pre grécko-rímsku spoločnosť, kde status, moc, hanba, česť a pohlavie hrali nesmierne dôležitú rolu.

Všimnite si nasledujúci príklad novozmluvného badateľa Philipa Rykena týkajúceho sa vnímania hierarchie, statusu a pohlavia vo svete ranej kresťanskej cirkvi: „Vezmite si modlitbu, niekedy pripisovanú Sokratovi, v ktorej grécky muž ďakoval Bohu ‚že som sa narodil ako ľudská bytosť, a nielen ako zviera, ďalej ako muž, a nie ako žena, za tretie ako Grék, a nie ako barbar‘. Pohanovia vo všeobecnosti svojimi otrokmi opovrhovali a so svojimi ženami zle zaobchádzali. Na niektorých miestach mali otroci zakázaný vstup do

pohanských chrámov, kým so ženami sa zaobchádzalo ako s majetkom.“ – Philip Graham Ryken, *Galatians*, Reformed Expository Commentary (Phillipsburg, NJ: P&R Publishing, 2005), s. 148. Pavlovo poselstvo korinskému zboru bolo zjavne protikultúrne.

Časť III: Praktická aplikácia

Našou ľudskou tendenciou je radiť dary, ktoré Boh dal cirkvi ako telu Kristovmu, do hierarchického usporiadania. Pavol zavádza metaforu tela a jeho častí, aby pomohol svojim čitateľom zamerať sa na jednotu a misiu. Časti tela, ako píše, nemôžu fungovať samy osebe. Večnosti nemôžu samy osebe prežiť. Oko potrebuje viečko, hlava potrebuje krk, noha potrebuje lýtko a všetky sú závislé od srdca, ktoré im dodáva dostatok kyslíka a krvi. S odkazom na 1. Korinťanom 12 diskutujte vo svojej skupine o nasledujúcich otázkach:

1. Ako môžeme uplatniť pavlovskú metaforu tela na našu zborovú realitu konkurujúcich si programov a rôznych priorít?
2. Čo by ste povedali na myšlienku, že Boh chce vo svojej cirkvi vidieť telo, a nie jednotlivé časti tela?
3. Čo hovorí metafora cirkvi ako tela Kristovho ľuďom žijúcim v dvadsiatom prvom storočí?
4. Aké by boli najlepšie kritériá pre hodnotenie duchovných darov a ich významu pre cirkev?
5. Ako môžeme objavovať svoje vlastné dary v kontexte misie cirkvi?
6. Keby to bolo možné, ktorý dar by ste chceli mať a prečo?